

HELA
veckans
TV EXTRA
BILAGA

DUO 12-15
HEMMET
Insyn och inspiration i bostaden

HEMBESÖK

**Familjetrivsel
i lantliga rum**

Vi tittar in i ett lantligt
hus i Vitå hos Maria
Sannemalm med familj.

LÖRDAG
7 november 2015

Norrlands största helgtidning

FOTO: PETRA ISAKSSON

duo

Ett ljus i mörkret

Han tar klimatkampen - cyklar 300 mil till Paris

8 Insats med perspektiv

Helge Stålnacke, 63, har upplevt delar av världen där krig och mänskligt lidande varit en del av vardagen. Han jobbar som garnisonspastor i Boden och är prisad fredsbevarare med många berikande FN-uppdrag i krisdrabbade områden.

3 Historieätaren om trivsel på jobbet

10 Låt maten ta tid - det vinner du på

16 Lös Duo-kryset - vinn Trisslotter

duo ▶ 7 NOVEMBER

BJÖRN HANSSON bjorn.hansson@norrbottnensmedia.se

En livsfilosofi vi alla kan lära oss av

Jag klarade mig utan i tio år. Två år in på det nya årtusendet parkerade jag min gamla Golf för gott, lämnade Norrbotten för huvudstaden och upptäckte att livet utan bil funkade utmärkt. Jag gick till fots, och cyklade, åkte taxi och buss, tunnelbana och pendeltåg i de sex år som gick innan jag återvände norrut. Med flyg.

Tillbaka på norrbottnisk mark blev cykeln huvudsakligt transportmedel genom sommarhetta, ösregn, dimma, mot-

vind, svinkyla och snorhalka. I fyra år. Då fick det räcka och på 44-årsdagen rullade jag ut från bilaffären i en skinande blank tornadoröd Golf GTI.

Sedan dess kör jag bil alldeles ofta. Utan större funderingar på konsekvenser för miljö och klimat. Bensinpriset oroar mig mer om jag ska vara helt ärlig. Jag vet att många med mig har mycket att lära av Urpo Taskinen. Läs reportaget på sidorna 4-7. Trevlig helg.

TVÅ tecken i tiden i en ding-ding värld

1 Något är galet när man kan sitta på balkongen med tidning och kaffekopp och njuta av en behaglig temperatur. I kortbrallor. I Norrbotten. I november.

2 Tomtar och änglar och stjärnor och ljusslingor och granar. Så har det sett ut i krams-butikerna ett bra tag nu. Varslet om julen tycks komma tidigare för varje år och jag blir bara så trött...

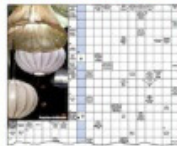

12 **Lantligt familjemys.** Den här veckan har Duo styrt färden mot Vitå, två mil norr om Råneå, och tittat in på ett hembesök hos Maria Sannemalm med familj i deras vilsamt lantliga hus.

4 **Med klimatfrågan i fokus**
Urpo, 58, ska cykla 300 mil från Tornedalen till Paris.

HJÄRNKOLL

Lös Duo-krysset

- vinn Trisslotter

16

8 **Prisad fredsbevarare**

Vi har träffat garnisonsprästen Helge Stålnacke, 63, i Boden.

24

KRÖNIKAN

Ola Gustafsson

"Powerballaden är musikens intellektuella manet..."

12 NOVEMBER

2004. Svea hovrätt dömer Knutbypastorn Helge Fossmo till livstids fängelse.

13 NOVEMBER

1994. Folkomröstning om svenskt medlemskap i EU. Resultatet blev ett ja, sedan 52,3 procent av svenskarna röstat för. Sverige blev medlem 1 januari 1995.

12 NOVEMBER

1989. Berlinmuren faller.

10 NOVEMBER

1991. Sovjetunionen spelar i Deutschland cup sin absolut sista ishockeymatch (i Frankfurt). Matchen spelas mot Sverige och slutar 2-2.

11 NOVEMBER

1918. Ett vapenstillståndsavtal undertecknas, vilket markerar slutet på striderna i det första världskriget.

8 NOVEMBER

1972. Richard Nixon blir omvald till president i USA, en presidentperiod som knappt två år senare slutar med hans avgång till följd av Watergateskandalen.

7 NOVEMBER

1972. Richard Nixon blir omvald till president i USA, en presidentperiod som knappt två år senare slutar med hans avgång till följd av Watergateskandalen.

DUO är en bilaga från Norrbottens-Kuriren och Norrländska Socialdemokraten.

Ansvarig utgivare:
Mats Ehnborn (N-K)
Kalle Sandhammar (NSD)

Redaktör: Josefin Wiklund

Redaktionen: 0920-26 28 30

duo@norrbottnensmedia.se

Annonser: 0920-26 27 00
annons@norrbottnensmedia.se

Tryck: Tryck i norr AB 2015

VECKANS duo

1

Vilka är dina bästa bidrag till kampen för miljön?

2

Känner du någon klimatängest av alla larmrapporter?

Helen Wiklund Wärell, 51
Fritidschef, Luleå

Jag är nog rätt vanlig i det fallet, jag sopsorterar och kör väldigt lite bil.

Mikael Larsson, 45
kommunalråd, Överkalix

Ett av projekten vi har i Överkalix är vindkraftsparken på Hällberget i kommunens västra del. Ett bra exempel på omställning till grön el.

Nej, inte direkt. Klimatet över lång tid har ju svängt. Vi har ju haft istider för länge sedan och då var det inte fabrikkorstenarna som var boven.

För världen -

Urpo Taskinen slutade flyga 1996. 2009 sålde han bilen och började cykla. Förra året köpte han en velomobil, och med den cyklar han land och rike runt. Nästa mål är att ta sig de 300 milen från Tornedalen till klimatmötet i Paris, en resa som han räknar med tar 20 dagar.

Klimatfrågan står i fokus när Urpo Taskinen cyklar till Paris.

Snart klart för

EN VELOMOBIL är en trehjulig liggecykel. Urpo har två och jag får göra en provtur i den ena. Det krävs en viss vighet att svinga benen över kanten in i den lilla sittbrunnen, och väl på plats något längre ben än jag har för att nå ordentligt till pedalerna. Att sedan få cykelskorna att klickfästa i pedalerna är inte helt lätt, men när det är gjort tar jag rattspaken, där blinkers och bromsen också sitter, trampar igång och rullar iväg över den frostnupna

i tiden

Urpo tänker följa samma sträcka som Run for your life-stafetten. Dock kan väderförhållanden tvinga honom att ändra väg.

start i Urpos miljömaraton - 300 mil från Tornedalen till Paris

gräsmattan. Hjälpmotorn är till bra hjälp när hjulen slirar runt i det fuktiga gräset.

Det är en upplevelse av frihet att med lätthet rulla ut på asfaltvägen och snabbt komma upp i hastighet. Efter en kort sväng är jag tillbaka på gräsmattan och kan krängla mig ur den lilla burken igen.

URPO SJÄLV HAR kört drygt 1 000 mil med sin velomobil sedan han köpte den i maj 2014. Den har ingen hjälpmotor, utan

drivs enbart med pedalkraft. Det surrar lite dovt om cykeln när han kommer farande. Extraljuset på kåpan lyser starkt.

Velomobilen är låg och den första frågan är om det inte är farligt i trafiken. Syns han för övriga fordon?

– Det är en cykel, påminner Urpo. Man är oskyddad när man cyklar.

Trots detta tvekar han inte att börja trampa mot Paris. Om inte snö och is kommer emellan börjar han cykelfär-

Om vi ska rädda vår planet måste vi ställa om...

den omkring den 9 november, som är den dag då kampanjen Run for your life startar. Den samlar löpare, som springer olika etapper mellan Kiruna och Paris för att uppmärksamma klimathotet, och han ska försöka följa deras rutt.

Det är också syftet med Urpos cykeltur – att göra något ovanligt så att folk och tidningar blir nyfikna på sakfrågan.

– Ska vi rädda vår planet måste vi ställa om. Vad innebär det när man inte längre

har samma tillgång till fossila bränslen? Jo, då måste man helt enkelt sluta med vissa saker. Framförallt att släppa ut koldioxid, säger han.

Koldioxid är en växthusgas som värmer upp atmosfären runt jorden och orsakar de klimatförändringar som världens ledare ska hitta en lösning på under mötet i Paris.

WEBB-TV

Se Urpo köra sin velomobil

I medförsbacke har Urpo Taskinen kört 96 kilometer i timmen, men en vanligare hastighet är mellan 50 och 60 kilometer i timmen.

Viktigaste målet är inte Paris

Huvudsyftet: Att sätta fokus på miljön och klimatfrågorna

» **DET ÄR LÄTT** att konstatera att Urpo Taskinen inte är en helt vanlig man, trots att han själv hävdar motsatsen och att det han gör "inte är något märkvärdigt". För hur många är det som tar eget personligt ansvar för den kunskap de har om de akuta miljöutmaningarna som vi står inför? Så till den milda grad att det genomsyrar varje aspekt av deras liv?

Urpo Taskinen har till exempel släppt taget om det materiella. Han löneväger, som han säger. Som koordinator för Naturskyddsföreningen i Norrbottens län får han 25 000 kronor i månaden och det klarar han sig på.

– Jag behöver inte mer och om arbetsgivaren vill höja lönen går jag i strejk. Och jag vet att de pengar jag avstår används till något bra. Det är oerhört enkelt – jag har kommit över detta med att äga saker.

Nu förutsätter han inte att hela världen ska kunna göra som han, men den konsumtion världens befolkning, framförallt vi i väst, ägnar oss åt bidrar till koldioxidutsläppen och därmed klimatförändringarna.

Riskerna med denna livsstil matas vi med ständigt, men Urpo tar konsekvenserna av kunskapen. Så fort tillfälle ges pratar han klimat med människor han möter. Han har till exempel inte nixat sin telefon och när det gäller telefonförsäljarna lyckas han intressera alla som ringar, säger han.

– Tidigare var det väl kanske 80 procent som var mottagliga, men på senare år är det samtliga, säger han.

Försäljarna lyckas inte sälja något till honom, men han får med dem en bit på vägen att förstå klimathotet.

När han är ute och cyklar, vilket han

Urpo Taskinen har ställt om sitt liv utifrån den kunskap vi har om klimathotet, bland annat har han minskat

Att cykla till Paris är en symbolhandling, och för mig en oerhört viktig sådan

gör nästan jämt, eftersom han för det mesta gör sina tjänsteresor med velomobil, märker han att övriga trafikanter blir intresserade.

– Jag har ofta bilar som ligger bakom och som inte kör om, och då förstär jag att de filmar, säger han. Sen brukar de åka långsamt förbi med rutan nedvevad.

Många stannar dessutom till lite längre fram och väntar in honom, och då brukar han stanna och prata klimat med dem.

VI SITTER I KÖKET i huset i Juoksengi som värms med jordvärme och förbrukar 5400 kilowattimmar per år, till skillnad från standardvillans 20 000. Hunden Misha är förtjust i att det kommer besökare och buffar med huvudet mot mitt knä. Vi pratar om arbete och livsfilosofi, om att cykla till Paris, hoten mot vår

planet och om hur man kan nå dem som inte är så insatta i problematiken.

Urpo Taskinen har ägnat sig dagligen åt klimatfrågan sedan början av 1980-talet, men det var Mark Lynas bok *Oväder* som väckte honom på allvar 2007.

– Jag förstod att om vi fortsätter som hittills blir klimatförändringarna självgående och omöjliga att stoppa. Jag fick klimatångest och kunde inte sova på nätterna. Det var då jag bestämde mig för att det är det här jag ska göra resten av livet. Jag har tre barn, att förstå hur illa det kan bli tar riktigt, riktigt hårt, säger han.

MÅNGA SMÅ STEG sparar koldioxidutsläpp, transporterna är en bra start. Urpo själv sålde sin bil och saknar den inte. Han tar sig fram på cykel, med tåg och buss och liftar ibland.

– För mig är det uppenbart att det re-

matsvinnet i den lokala butiken i Juoksengi, där han bor.

FOTO: PETRA ISAKSSON

sande som genomsnittssvensken håller på med är överkonsumtion. Behovet av att åka 2–3 veckor till Thailand är ett konstruerat behov som kräver flyg och där en resa förbrukar koldioxid motsvarande vad man max borde släppa ut på 5-10 år, säger han och tillägger att klimatförändringarna är dödligt allvar för miljoner människor redan idag.

Han nämner torkan i Kalifornien som är den värsta sedan temperaturmätningarna började 1895, stormen nyligen i Mexiko som var starkare än något vi hittills upplevt, och att varmt vatten tar sig in under Antarktis isar och äter upp dem underifrån.

– Vi måste sluta släppa ut koldioxid helt, säger han. Och det är bråttom, i bästa fall har vi något tiotal år på oss, i sämsta fall bara några år. Det är den här generationen som måste fixa det.

Urpo Taskinen

Ålder: 58 år
Familj: Sambo och tre vuxna barn.

Intressen: Sjunger i manskören Klossit. Miljöengagemang – skrev 1995 *Miljöbok*, IOGT-NTO:s "lilla gröna" om att bygga Kretslopps-Sverige och organisationens miljöplattform.
Aktuell: Cyklar för klimatet.

Samtidigt är det svårt att kommunicera allvaret i budskapet utan att ge människor som lyssnar en rejäl klimatängest.

– Dåligt samvete är ingen bra drivkraft för förändring, säger han. Det viktiga är att föra över en insikt om allvaret och att vi måste lösa detta tillsammans. Med filosofen Arne Naess ord: "Vi måste få människor att förstå att vi inte är turister på den här planeten utan att den är allas hem".

Kan du själv bli bättre på något?

– Jag är ju inte vegetarian. Dumt givetvis, men det hänger mycket ihop med viljan att hålla bybutiken vid liv. Vi äter dock förhållandevis mycket vegetariskt.

Nu är Urpo Taskinen alltså på väg till Paris. Boendet är ordnat. Genom sociala medier har han fått många erbjudanden och det kommer inte att kosta honom något.

– Att cykla till Paris är en symbolhandling, och för mig personligen en oerhört viktig sådan, säger han.

Tror du att folk tycker att du är en extrem miljöupp?

– Jag tycker inte att det jag gör är så märkvärdigt, jag vill göra det till en sorts vanlighet. Kanske kan jag inspirera barnen att inte ta körkort utan transportera sig med velomobil istället, det är så mycket roligare, säger han.

MAJ-LIS KOIVISTO
duo@norbottensmedia.se
0920-26 28 30

COP21

► 30 november–11 december i Paris under FN:s klimatkonvention där representanter från de flesta medlemsländer i FN, det civila samhället och framstående forskarlag deltar. Syfte: att skapa nytt bindande klimatavtal som ska gälla från 2020.

Run for your life

► En stafett som börjar i Kiruna den 9 november. Deltagarna springer etapp för etapp till Paris. Riksteatern arrangerar och i startlaget i Kiruna finns bland andra den samiska konstnären Jenni Laiti och poeten Mimi Märak. Mer information om loppet finns på runforyourlife.nu

Koldioxidbantning med Urpo

MATEN

- ✓ Försök odla själv. Urpo har odlat potatis i sin gräsmatta i Juoksengi och planterat äppelträd.
- ✓ Köp ekologiskt så långt det går.
- ✓ Minska på köttet. Ät vilt om du kan.
- ✓ Minska svinnet i affärerna. Urpo köper upp det som ändå ska slängas både för att stötta affären och för att inte mat ska kastas.
- ✓ Minska matsvinnet hemma.

TRANSPORTERNA

- ✓ Anpassa ditt liv så att du slipper resa så mycket.
- ✓ Undvik flyg. Åk tåg, buss och cykla mycket mer.

BOENDET

- ✓ Fjärrvärme är bra om det kommer från biogas, som i Boden. Installera förnyelsebar uppvärmning, som jord- eller bergvärme, solpaneler.
- ✓ Att släcka lampor och byta till energisnåla varianter av all utrustning, samt att inte ha utrustning på stand-by-läge sparar el.

ARBETET

- ✓ Arbeta hemifrån ibland. Arbeta mindre. Att släppa taget om konsumtion och materialism gör att man inte behöver arbeta lika mycket.
- Urpo Taskinen:** "Vi fokuserar för mycket på pengar och bygger vår status på konsumtion. Det viktigaste är att man känner en inre lycka och tillfredsställelse med livet och dit när man inte genom att konsumera."